

Historie, současnost a představitelé Vazební věznice Olomouc

Hana Vorlická

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Institut mezioborových studií
akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Hana Vorlická**
Osobní číslo: **H128468**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Historie, současnost a představitelé Vazební věznice Olomouc**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v SR UTB ve Zlíně č. 7/2014, včetně příloh, případně podle dalších materiálů. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím bakalářské práce. S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- historický vývoj VV Olomouc;
- současnost VV Olomouc;
- představitelé VV Olomouc.

Součástí práce bude realizovaný kvantitativní výzkum zaměřený na dopad výkonu služby na příslušníky VV Olomouc.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Časopis České vězeňství

www.vscr.cz

Hála, J. Teorie a praxe vězeňství II. České Budějovice: Dona, 1999.

Mezník, J., a kol., Základy penologie, Brno: PF MU, 1995. ISBN 80-210-1248-X.

Radvan, E.; Vavřík M. Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách, Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2009.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.

Institut mezioborových studií

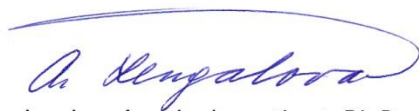
Datum zadání bakalářské práce:

15. prosince 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2015

Ve Zlíně dne 15. prosince 2014

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.

děkanka

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.

ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Brně 20.1. 2015

HANA VORLICKÁ
.....
Jméno, příjmení a podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá historií vězeňství až po vznik Vazební věznice v Olomouci. V práci je přiblížen její postupný vznik, struktura, kapacita, organizace, řízení, výkon služby v návaznosti na programy mladistvých a zaměstnávání odsouzených. Závěr je zaměřen na zaměstnance, jejich možnosti vzdělávání a představitele věznice doplněné schématem.

Klíčová slova: věznice, odsouzený, výkon vazby, trest odnětí svobody

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the subject starting from prison system history to the foundation of the detention prison in Olomouc. Its gradual formation, structure, capacity, organisation, management, duty operation following the teenage programs and employment of the prisoners are focused in this labour. The conclusion focuses on employees, their education opportunities and on the prison officials accompanied with the scheme.

Keywords: prison, convicted, detention, imprisonment

„Nejlepší manažer je ten, kdo má talent vybrat ty správné lidi a dostatek důvěry dát jim příležitost, aby ukázali, co umí.“

Theodore Roosevelt

Na tomto místě bych chtěla poděkovat PhDr. Miloslavu Jůzlovi, Ph.D. za užitečnou metodickou pomoc, všechny cenné rady a připomínky, které mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Také bych chtěla poděkovat mé matce Mgr. Ludmile Vorlické za její trpělivost a podporu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 HISTORIE VAZEBNÍ VĚZNICE OLOMOUC	13
1.1 VĚZEŇSTVÍ A SOUDNICTVÍ.....	13
1.2 18. – 19. STOLETÍ - ZMĚNY	13
1.3 ZMĚNY VE VĚZEŇSTVÍ ZA II. SVĚTOVÉ VÁLKY	13
1.4 ZŘÍZENÍ VAZEBNÍ VĚZNICE	14
1.5 ZMĚNY V SOUDNICTVÍ A VĚZEŇSTVÍ PO ROCE 1948.....	14
1.6 PŘEVOD VĚZEŇSTVÍ POD MINISTERSTVO NÁRODNÍ BEZPEČNOSTI	14
1.7 HISTORICKÝ VÝVOJ VAZEBNÍ VĚZNICE OLOMOUC	15
2 SOUČASNOST VAZEBNÍ VĚZNICE OLOMOUC	16
2.1 UMÍSTĚNÍ VAZEBNÍ VĚZNICE	16
2.2 STATISTICKÉ ÚDAJE.....	16
2.3 REALIZACE AKTIVIT PROGRAMU ZACHÁZENÍ NA ÚSEKU VÝKONU VAZBY.....	16
2.4 DUCHOVENSKÉ AKTIVITY	17
2.5 REALIZACE AKTIVIT PROGRAMU ZACHÁZENÍ NA ÚSEKU VÝKONU TRESTU	18
2.6 BEZDROGOVÁ ZÓNA	19
2.7 ZAMĚSTNÁVÁNÍ ODSOUZENÝCH.....	19
2.8 KYNOLOGIE.....	20
2.9 PÉČE O ZAMĚSTNANCE	20
2.10 VNITŘNÍ ŘÁD VAZEBNÍ VĚZNICE	21
2.10.1 Přijímání do výkonu trestu	21
2.10.2 Přemísťování a přeřazování.....	21
2.10.3 Eskortování a přemísťování, řád pro dočasně eskortované.....	22
2.10.4 Propouštění z výkonu trestu	22
3 PŘEDSTAVITELÉ VAZEBNÍ VĚZNICE OLOMOUC	23
3.1 HISTORICKÝ PŘEHLED VEDENÍ VAZEBNÍ VĚZNICE	23
3.1.1 Ředitelé Vazební věznice Olomouc	23
3.2 POPIS ČINNOSTÍ JEDNOTLIVÝCH ODDĚLENÍ.....	26
3.2.1 Vedení věznice a samostatné funkce.....	26
3.3 ORGANIZAČNÍ SCHÉMA VAZEBNÍ VĚZNICE OLOMOUC	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
4 ROZHOVORY	33

4.1	DOZORCE	33
4.2	VEDOUcí ODDĚLENí VÝKONU VAZBY A TRESTU	34
4.3	STRÁŽNÝ	35
4.4	INSPEKTOR DOZORČÍ SLUŽBY	36
4.5	SPECIÁLNÍ PEDAGOG	37
4.6	VRCHNÍ DOZORCE	39
4.7	DÍLČÍ ZÁVĚR	40
	ZÁVĚR	41
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	43
	SEZNAM OBRÁZKŮ	45
	SEZNAM PŘÍLOH.....	46

ÚVOD

Téma bakalářské práce „Historie, současnost a představitelé Vazební věznice Olomouc“ jsem zvolila z důvodu spojitosti dané problematiky s profesí, kterou vykonávám již 15 let. S vězeňstvím je tedy spjata větší část mého života, z toho 7 let ve Vazební věznici v Olomouci.

Obsahem práce je nejen historie vězeňství v Olomouci, ale též bližší seznámení se současností věznice. Téma je rozděleno do čtyř částí.

- Historie Vazební věznice Olomouc
- Současnost Vazební věznice Olomouc
- Představitelé Vazební věznice Olomouc
- Praktická část (rozhovor)

Historii vazební věznice předcházela historie vězeňství a soudnictví v Olomouci nebo postupné stěhování do různých budov v souladu s dějinami v celém moravském regionu. První historii vazební věznice v Olomouci se píše se zahájením stavby Justičního paláce v letech 1881 – 1902. K tomuto účelu postupně sloužilo více budov. Dominantním místem byla např. Radnice, která ve 14. stol. sloužila jako vězení pro lepší vězně, byla mučírnou a věznicí.

Současnost- v úvodní části je seznámení s kapacitou vazební věznice, rozsahem regionu odkud pocházejí odsouzení. V další části realizace aktivit, programy mladistvých v oblasti duchovních služeb, realizace aktivit programu zacházení na úseku výkonu trestu bezdrogové zóny, zaměstnávání odsouzených a rizika s tímto související. V závěrečné části je zaměření na zaměstnance, jejich vzdělávání, sportovní a kulturní vyžití.

Další část je věnována představitelům vazební věznice. Představení ředitelů od roku 1954 do současnosti z dostupných zdrojů. Seznámení s popisem činností jednotlivých oddělení. Vše je doplněno organizačním schématem.

Praktická část jsou dotazníky pro zaměstnance.

Cílem práce je seznámení s vězeňstvím zaměřeným na organizaci, řízení a výkon služby. Justiční palác v Olomouci sice není místo, které bychom rádi navštívili, je to ale zajímavá novorenesanční stavba, která dodnes slouží původnímu účelu – tedy spravedlnosti a trestu.

Sociální prostředí ve věznici působící na odsouzeného je naprosto odlišné než na svobodě. Projeví se ztráta soukromí, sociální skladba, dodržování režimu věznice, dozor a častá kontrola. Odsouzený má nárok na lůžko a prostor na ukládání věcí, 8 hodin spánku, dobu na osobní hygienu, osobní volno, vycházky právo na zdravotní péči.

- možnost nákupu ve vězeňské prodejně (potraviny a osobní věci)
- možnost dvakrát do roka přijímat balíčky
- knihovna, rozhlas, televizní pořady, časopisy, knihy (beletrie, odborná literatura)
- duchovní péče (bohoslužby nebo skupinové nebo individuální rozhovory)

Výchovný proces - 24 hod. denně

- odsouzení jsou kontrolováni
- musí být oboustranný (odsouzený - výchovný specialista)

Socializace prostřednictvím programů: Ty zahrnují souhrn pracovních, vzdělávacích, zájmových a speciálních aktivit...

- programy slouží k výchově. Odsouzení by si měli uvědomit svou odpovědnost za činy, které spáchali
- směřují k naplnění účelu trestu
- docílit pozitivní osobnostní změny
- prostřednictvím programů zacházení působit na odsouzeného tak, aby se v životě po propuštění nedopouštěl deliktů
- aby se naučili novým dovednostem, vědomostem, znalostem a návykům
- mají pomoci odsouzeným schopnosti dalšího samostatného života
- mají vliv, jak se odsouzený ovlivní v dalším civilním životě
- směřují k naplnění účelu trestu

- programy pracovní zahrnují pracovní povinnosti (v závislosti na zdravotním stavu, pohlaví, stáří...)
- duchovní služba odpovědnost za své činy a pomáhá za zdmi věznice nalézt smysl života...
- pomoc při nacházení zaměstnání
- aktivity odsouzených a výchovné působení ze strany pedagogických pracovníků by měly vést k tomu, aby si odsouzený uvědomil závažnost svého jednání a byl připraven na změnu - nápravu-resocializaci

Metody zacházení s odsouzenými jsou součástí programů (pracovní aktivity, zájmová činnost, speciální výchova...)

- metody speciální zacházení s mentálně retardovanými, závislými...
- volno časové aktivity, důležité pro udržení duševní a fyzické kondice
- bezproblémový výkon trestu

Hlavní cíl přípravy programů je zvýšená pravděpodobnost plnohodnotného občanského života. Ke konci výkonu trestu spolupráce vězeňské služby, sociálních kurátorů, probační a mediační služby. Sociální pracovníci ve věznici - zprostředkování kontaktů s rodinou, zaměstnáním, dětským domovem.....

Mladiství v souladu s možnostmi vazební věznice realizují pracovní, vzdělávací, sportovní, poradenské a další aktivity, které by měly vést k pozitivním změnám osobnosti. Cílem vězení není jen ochrana veřejnosti před další trestnou činností odsouzených, ale v neposlední řadě pomoc odsouzeným, schopnost samostatného života bez dalšího páchaní trestné činnosti.

Prostřednictvím programů zacházení působit tak, aby vznikly předpoklady pro řádný způsob života po propuštění.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORIE VAZEBNÍ VĚZNICE OLOMOUC

1.1 Vězeňství a soudnictví

Historie vězeňství v Olomouci je spojená se vznikem soudnictví v celém moravském regionu. První zmínka o soudnictví pochází z 13. století, kdy v Olomouci za vlády Václava I. vznikl první městský soud. Královskou moc prezentoval fojt, který vystupoval jako hlava města. V tomto období vzniká olomoucká šerhovna, šatlava s mučírnu, Městské vězení. Tato se nachází naproti fojstství – dnes v části ulice Na hradě.

1.2 18. – 19. století - změny

Roku 1630 přestala být budova využívána k svému účelu. Vznikla z ní kaple, kterou pojmenovali po faráři z Holešova Janu Sarkanderovi. V Olomouci zasedal kromě soudu městského i soud zemský, v místech dnešní Teologické fakulty Univerzity Palackého. Zasedal do roku 1641. Změny nastávají v 18. – 19. Století, kdy byla Olomouc vojenskou pevností. Vězeňské cely byly umístěny v kasematech v prostoru městských hradeb. Zde zasedal i vězeňský pevnostní soud. V těchto prostorách byl vězněn i francouzský generál Lafayette po nezdařilém útěku.

1.3 Změny ve vězeňství za II. světové války

Roku 1902 se dokončila výstavba soudu na Envelopě a garnisonního vězení. Dnes zde nalezneme budovu vrchního státního zastupitelství. Od 1.3.1903 zde začal úřadovat Vojenský soud. Během II. Světové války si v ní vytvořilo vězení olomoucké gestapo. Byli zde umisťováni lidé z důvodů rasových, politických nebo ti, kteří se znelíbili německým diktátorům. V sedmdesátých letech byla tato budova předělána na vysokoškolské koleje, které zde sídlí doposud. V roce 1850 se Olomouc stává sídlem nově zřizovaných úřadů – soudních, politických a finančních. Okresní soud, státní zastupitelství a krajský soud našli umístění v budově radnice.

V roce 1845 místo dnešního Muzea umění, které se nachází v Denisově ulici postavili věznici.

V letech 1886 byla zahájena výstavba Justičního paláce, který byl dokončen roku 1902. Tato budova, se stala sídlem veškerých soudních institucí, byly zde věznice, archivy i soudy, vytvořil se zde komplex novorenesančních budov.

Od roku 1902 je i po řadě stavebních a organizačních změnách stále užívána k původnímu účelu. V roce 1992 vyšel zákon č. 555/1992 Sb. Zákon o vězeňské službě a justiční stráž, tehdejší „Útvaru Sboru nápravné výchovy“ se také transformoval do podoby vazební věznice.

Za II. Světové války státní zastupitelství, německá soudní věznice, německý zemský soud, krajský a okresní soud.

1.4 Zřízení vazební věznice

Na území Moravy a Slezska bylo dne 26.6.1849 vytvořeno celkem 8 zemských soudů a Zemský soud v Olomouci. Zemské soudy se roku 1855 přejmenovávaly na krajské soudy. Vazební věznice Olomouc je v současné době historicky i stavebně spjata s budovou bývalého Krajského soudu, který byl postaven v roce 1901.

Když vznikla Československá republika bylo ve vazební věznici vytvořeno 290 míst pro vězněné osoby, v nouzi se kapacita zvýšila na 400 míst. Celkem bylo k dispozici 82 cel společných a 59 cel samovazby. Zřídilo se zde i oddělení pro mladistvé vězněné osoby.

Vazební věznice patřila pod Krajský soud v Olomouci až do roku 1952, správu a střežení vykonával Sbor vězeňské stráže, který spadal pod ministerstvo spravedlnosti.

1.5 Změny v soudnictví a vězeňství po roce 1948

Po roce 1948 nastaly změny v organizační struktuře soudnictví. Třístupňový systém byl nahrazen systémem dvoustupňovým.

1.6 Převod vězeňství pod ministerstvo národní bezpečnosti

Vězeňství bylo převedeno pod ministerstvo národní bezpečnosti (MNB) a poté pod ministerstvo vnitra (MV), roku 1953 se věznice používala hlavně pro vazební účely MNB,

dále pak pro MV s využitím vyšetřovací vazby Státní bezpečnosti (StB). Stávající vězeňský personál byl převeden do Sboru národní bezpečnosti a ve spolupráci s novými příslušníky dál vykonával službu ve věznicích.

V roce 1961 byla věznice pojmenována Útvar nápravných zařízení (ÚNZ) MV a personál ve věznicích byl roku 1965 zařazen do nově vytvořeného Sboru nápravné výchovy (SNV) MV.

Od roku 1969 se vězeňství opět převedlo pod ministerstvo spravedlnosti a pracovníci věznic měli na výběr, zda setrvávají ve vězeňství nebo se nechají převést na jiné pracovní místo v rámci MV nebo SNB.

Roku 1990 až 1992 se funkce věznic upravila podle nejnovější koncepce českého vězeňství na základě Evropských pravidel, tradic v penitenciárním pojetí a aktuálních potřeb vězeňství.

1.7 Historický vývoj Vazební věznice Olomouc

- 1886 – 1902 – Justiční palác v Olomouci, nová výstavba na základě projektu architekta Alexandra von Wielemannse
- 1902 – vznikla nová okresní věznice pro výkon vazby a trestu odnětí svobody
- v období ČSR a ČSSR věznice pro výkon vazby a trestu odnětí svobody a ústřední eskortní středisko
- v padesátých letech jiné cely, které byly pro obviněné ve vazbě za protistátní trestnou činnost, střežili je příslušníci STB
- 1967 – 1969 – určeno pro mladistvé z celé republiky, odsouzené za nejzávažnější trestné činy, jako znásilnění, vraždy apod.
- 1992 – přechod „Útvaru Sboru nápravné výchovy“ do nynější podoby vazební věznice sloužící na výkon vazby žen, mladistvých a mužů a oddělení výkonu trestu odsouzených mužů s dozorem.

2 SOUČASNOST VAZEBNÍ VĚZNICE OLOMOUC

2.1 Umístění vazební věznice

Dnešní vazební věznice se nachází v centru města Olomouce na křižovatce ulic Tř. Svobody, ulice Havlíčkova a ulice Švermova. Dohromady s okresním soudem vyplňují budovy Justičního paláce. Ne v každém městě se nachází věznice přímo v centru.

2.2 Statistické údaje

Vazební věznici Olomouc řadíme jako organizační jednotku Vězeňské služby pro výkon vazby žen, mladistvých a mužů, kteří pocházejí z regionu Olomouc, Prostějov, Přerov, Kroměříž, Svitavy, Uherské Hradiště, Zlín a také Šumperk je zde i oddělení pro výkon trestu odnětí svobody mužů s dozorem.

Normovaná ubytovací kapacita Vazební věznice Olomouc je celkem 266 osob, z toho 135 pro výkon vazby a 131 míst pro výkon trestu odnětí svobody.

Pod Vazební věznici Olomouc spadá v současné době 10 místních jednotek justiční stráže, které působí na určených soudech a státních zastupitelství. Působnost eskortní služby byla v roce 2006 opětovně přerozdělena na jednotlivé vazební věznice, kvůli zajišťování soudních jednání.

Vazební věznice Olomouc v roce 2006 převzala zajišťování soudních jednání při Okresním soudě Šumperk a Svitavy. Příslušníci VV Olomouc zajišťují soudní jednání u 11 soudů odlišných stupňů. K soudním jednáním bylo v roce 2006 eskortováno 2679 vězněných osob, v roce 2005 jich bylo o 65 osob méně.

2.3 Realizace aktivit programu zacházení na úseku výkonu vazby

V rámci zajištění naplňování ustanovení § 4a) Zákona č. 293/1993 Sb. Ve znění zákona č. 52/2004 Sb. O výkonu vazby, je obviněným předložena nabídka standartních typů programových aktivit. V současné době je obviněným nabízeno 10 typů preventivně výchovných programů, 4 typy vzdělávacích programů, 8 typů zájmových programů a 2

typy sportovních programů. Všichni obvinění ve Vazební věznici Olomouc jsou s touto nabídkou seznámeni a mají možnost si z ní vybrat ty aktivity, které nejlépe odpovídají jejich osobnostnímu zaměření a zájmu.

Specifickou skupinu obviněných tvoří mladiství obvinění ve věku 15 – 18 let. Tato sociální skupina má určitý, charakteristický způsob chování, jednání a myšlení, jiný systém vzorů, norem a hodnot, avšak z hlediska resocializace je nejsnáze ovlivnitelnou skupinou. Pro každého mladistvého obviněného zpracovává vychovatel ve spolupráci se speciálním pedagogem individuální výchovný program, který rozvíjí kladné osobnostní dimenze jednotlivých mladistvých.

U mladistvých, kteří nedokončili povinnou školní docházku je jim v souladu § 26 odst. 8 Zákona č. 293/1993 Sb. O výkonu vazby a § 73 odst. 3 Vyhlášky MS č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby, umožněno její doplnění a dokončení.

Vazební věznice Olomouc má smluvně zajištěné partnerství a spolupráci s některými nevládními neziskovými organizacemi, které rovněž pomáhají při kontaktní práci spojené informačním servisem a poradenstvím. Pravidelně tak do vazební věznice dochází zástupci občanského sdružení Podané ruce z Agentury nízkoprahových služeb Walhalla v Olomouci, jejichž cílem je zvýšit informovanost vězněných osob a motivovat je k aktivnímu přístupu při sociální stabilizaci.

2.4 Duchovenské aktivity

Duchovní péči zajišťuje a koordinuje zástupce hlavního kaplana Vězeňské služby České republiky. S odbornými zaměstnanci spolupracuje v oblasti duchovní služby, přičemž se podílí zejména na provádění individuálních a skupinových pastoračních pohovorů s vězněnými osobami a to v součinnosti s pověřenými osobami zastupující jednotlivé církve (Římskokatolická, Řeckokatolická, Pravoslavná, Evangelická, Svědkové Jehovovi). Dále se podílí na zajišťování bohoslužeb, pořádání kulturně-duchovních akcí, poskytování náboženské literatury a video pomůcek a na provádění skupinových duchovních sezení se zaměřením na studium Bible. Zástupce hlavního kaplana se rovněž podílí na spolupráci s dalšími církvemi a nevládními organizacemi při začleňování odsouzených do civilního života z výkonu trestu odnětí svobody po propuštění.

2.5 Realizace aktivit programu zacházení na úseku výkonu trestu

K dosažení účelu výkonu trestu odnětí svobody je pro každého odsouzeného, který je určen k výkonu trestu do Vazební věznice Olomouc, zpracován individuální program zacházení, který je základní formou komplexního a cílevědomého vlivu na osobnost odsouzeného.

S ohledem na vysokou zaměstnanost odsouzených se vlastní aktivity programu zacházení plynoucí z ustanovení § 41 Zákona č. 169/1999 Sb. O výkonu trestu odnětí svobody, realizují zejména v jejich mimopracovní době včetně sobot, nedělí a svátků. Jednotlivé druhy aktivit jsou voleny s ohledem na odbornost a osobnostní zaměření konkrétního odborného zaměstnance nebo vychovatele. V rámci speciálně výchovných aktivit je odsouzeným nabízeno pedagogické, psychologické a sociálně právní poradenství, sociálně psychologický výcvik, komplex speciálně výchovných postupů s názvem „psychagogika“, socioterapie, psychohygiena, arterapeutické techniky, encounter skupiny, sportovně-relaxační aktivity, pracovní aktivity a extramurální aktivity tematicky zaměřené na poznávání historických částí města Olomouc.

Vzdělávání odsouzených je realizováno prostřednictvím všeobecně nebo speciálně zaměřených cyklů, jako např. vzdělávacího cyklu zaměřeného na informace o Evropské Unii s názvem „Evropan“, kurzu italského jazyka, řízeného samostudia španělského, německého a anglického jazyka, nechybí zde ani přírodovědně orientované naučné video, protidrogová osvěta a prevence HIV/AIDS.

Ze zájmových aktivit je největší zájem zejména o sportovní aktivity (volejbal, nohejbal, futsal, softtenis, kondiční posilování, stolní tenis), počítačový kroužek a zahradnický kroužek, který je rozvíjející se velmi užitečnou a odsouzenými pozitivně vnímanou aktivitou.

Odsouzení mohou dále navštěvovat akvaristický kroužek, šachový kroužek, videokroužek, modelářský kroužek, výtvarný kroužek a kroužek ručních prací.

Oblast sociální práce je velmi široká. Vazební věznice Olomouc rozvíjí spolupráci s příslušnými odděleními a referáty Magistrátu města Olomouce, s úřady práce, s Probační a mediační službou, Českým helsinským výborem, Poradnou pro otázky občanství, Českým červeným křížem a Charitou Olomouc. Průběžně jsou organizovány besedy s pracovníky těchto institucí, kteří současně koordinují postupy při společné péči o svěřené osoby.

2.6 Bezdrogová zóna

Bezdrogová zóna byla ve Vazební věznici Olomouc zřízena ke dni 30.6.2004. její činnost vychází z Řádu bezdrogové zóny, který je nedílnou součástí vnitřního řádu vazební věznice.

Cílem činnosti bezdrogové zóny je zamezit odsouzeným v kontaktu s omamnými a psychotropními látkami, jejich prekurzory a zajištění bezdrogového režimu po dobu výkonu trestu odnětí svobody. Po cílené, systematické informační kampani a negaci obav ze zařazení do celostátního registru uživatelů drog, přihlášku do bezdrogové zóny dobrovolně podali všichni odsouzení umístění na oddělení č. 7.

Téměř všichni odsouzení, zařazení v bezdrogové zóně ve Vazební věznici Olomouc patří do kategorie a) tj. „nebyl a není uživatelem drog, ale je ho možno považovat za jedince ohroženého drogou“. Převažují zde jednoznačně kuřáci a současně většinu odsouzených nelze považovat v předchozím občanském životě za abstinenty ve vztahu k alkoholu. V programu činnosti bezdrogové zóny tak převažuje orientace na „nespecifickou protidrogovou prevenci“, která směřuje k přijetí zásad a návyků zdravého životního stylu. Posilování sebedůvěry, odolnosti k zátěži, schopnosti autoregulace, životních perspektiv, zvyšování uplatnitelnosti na trhu práce a udržování sociálních kontaktů s blízkými osobami – to je vše zakotveno do programu zacházení a jednotlivých nabízených projektů aktivit.

Vybrané speciálně výchovné aktivity programů zacházení jsou specificky zaměřeny na prevenci zneužívání drog. Své služby v oblasti profylaxe poskytují na výkon trestu odnětí svobody pracovníci kontaktního centra občanského sdružení Podané ruce z Agentury nízkoprahových služeb Walhalla. Za dobu činnosti bezdrogové zóny nedošlo k žádnému závažnému porušení řádu.

2.7 Zaměstnávání odsouzených

Vzhledem k tomu, že vazební věznice vytváří podmínky pro zaměstnávání odsouzených a to jednak v rámci svého vnitřního provozu a nebo smluvně u jiných subjektů, tuto skutečnost pozitivně ovlivňuje oblast zaměstnanosti odsouzených.

O práci odsouzených je ze strany soukromých podnikatelských subjektů zájem a vazební věznice v současné době úspěšně spolupracuje s šesti soukromými firmami.

Riziko odchodu odsouzených z nestřežených pracovišť existuje, ale výběr odsouzených zařazených na tato pracoviště je velmi pečlivý a podílí se na něm 13-ti členný tým pracovníků vazební věznice zastupujících všechna její oddělení. Faktor náhlého osobního selhání však vyloučit nelze. Pokus jsou takové příznaky nebo signály u odsouzeného zaznamenány, přemístí se dočasně nebo trvale na jiné pracoviště, tj. pracovní se zaměstná ve vazební věznici.

2.8 Kynologie

Úsek služební kynologie je stabilizovaný, systemizovaný stav, který vlastní osm služebních psů. Šest služebních psů je zařazeno do kategorie všestranní a dva do kategorie obranní. V převážné míře jsou využíváni k posilování eskort k soudům s velkým počtem vězňů nebo s nebezpečnými vězni a do strážní zásahové a pochůzkové hlídky. V areálu vazební věznice byly vybudovány nové prostory pro výcvik služebních psů. V rámci součinnostních prohlídek spolupracuje vazební věznice se Střediskem protidrogových psů Věznice Mírov.

2.9 Péče o zaměstnance

Vazební věznice Olomouc má celkem 286 zaměstnanců, z toho počtu je 226 příslušníků a 60 občanských zaměstnanců. U jednotek justiční stráže je zaměstnáno 11 žen a 88 mužů.

Práce příslušníků i občanských zaměstnanců ve Vazební věznici Olomouc s sebou přináší vysoké psychické i fyzické zatížení a předpokládá se profesionální úroveň všech, kteří se podílí na plnění stanovených úkolů. S ohledem na zkvalitnění odborné připravenosti personálu na všech stupních služebního zařazení při plnění pracovních i služebních úkolů je velká pozornost věnována problematice celoživotního vzdělávání zaměstnanců Vězeňské služby České republiky, kteří jsou vysíláni do odborně zaměřených kurzů ve vzdělávacím zařízení ve Stráži pod Ralskem.

Stejně jako v jiných věznicích i ve Vazební věznici Olomouc si řada příslušníků doplňuje vzdělání i mimo rámec vězeňské služby, a to ať již studiem na středních či vysokých školách, ale také v rámci jazykových škol.

Nejen profesionální příprava, ale dostatečný aktivní odpočinek ve formě sportovního, kulturního a společenského vyžití přináší své opodstatnění při formování osobnosti každého člověka a proto se ve vazební věznici bohatě využívá Fond kulturních a sociálních potřeb. Jsou pořádány různé zájezdy, jsou zabezpečovány permanentky na kopanou, lední hokej, plavecký stadion, saunu, na střelnici a zaměstnanci mají rovněž možnost využít víceúčelové hřiště a posilovnu v areálu vazební věznice.

2.10 Vnitřní řád Vazební věznice

2.10.1 Přijímání do výkonu trestu

Odsouzený nastupuje výkon trestu v určené věznici, kde je umístěn na přijímacím oddělení, musí dodržovat zásady stanovené v ustanovení § 7 Zákona č. 169/1999 Sb. O výkonu trestu odnětí, ve znění pozdějších předpisů.

Nepovolené věci jsou vzaty do úschovy věznice, pokud to jejich množství a povaha dovoluje, pokud to nelze, jsou odeslány na adresu odsouzeného, náklady na odeslání si hradí sám. Nemá-li odsouzený dostatek finančních prostředků, bude vynaložená částka vedena jako škoda věznice způsobená odsouzeným.

2.10.2 Přemístování a přeřazování

Žádost odsouzeného o přemístění do jiné věznice musí být podána písemně s uvedením veškerých důvodů a důležitých okolností. Pokud v žádosti o přemístění nejsou důvody k přemístění nebo jiné důležité údaje uvedeny, vrátí se žádost s vysvětlením zpět žadateli. Žádost odsouzený podává prostřednictvím vychovatele řediteli věznice, ve které vykonává trest. Požádají-li o přemístění odsouzeného blízké osoby, odsouzený se písemně vyjádří k jejich žádosti s uvedením, zda s přemístěním souhlasí či nikoliv. Bližší informace k podávání žádostí o přemístění poskytne vychovatel.

Žádost o přemístění do jiné věznice je v případě souhlasného stanoviska ředitele kmenové věznice, odesílána do jedné věznice, přičemž se vyčká na stanovisko této věznice. S rozhodnutím o vyřízení žádosti je odsouzený vždy prokazatelně seznámen.

Žádost o přemístění do jiné věznice může odsouzený opakovat nejdříve po uplynutí tří měsíců od vyřízení jeho předchozí žádosti.

2.10.3 Eskortování a přemísťování, řád pro dočasně eskortované

Odsouzený, který je eskortován k soudnímu jednání nebo do zdravotnických zařízení, se vybaví pro účely těchto eskort pouze věcmi osobní potřeby.

2.10.4 Propouštění z výkonu trestu

V den propuštění je odsouzený převeden se všemi osobními věcmi a věcmi danými do užívání do výstrojního skladu. Umožní se mu vykoupání a oholení a vydají se mu jeho osobní věci uložené v úschově.

3 PŘEDSTAVITELÉ VAZEBNÍ VĚZNICE OLOMOUC

3.1 Historický přehled vedení vazební věznice

3.1.1 Ředitelé Vazební věznice Olomouc

Obrázek č. 1: Do roku 1954 - pplk. Josef Vondrák

Obrázek č. 2: 1954 – 1977 - pplk. František Janečka

Obrázek č. 3: 1977 – 1990 – pplk. Pavel Kanda

Obrázek č. 4: 1990 – 2002 – plk. Josef Šišma

Obrázek č. 5: 2002 – 2005 – plk. PhDr. Zdeněk Kreuzzieger

Obrázek č. 6: 2005 - plk. Mgr. Jiří Ruprecht

3.2 Popis činností jednotlivých oddělení

3.2.1 Vedení věznice a samostatné funkce

- *Ředitel vazební věznice* – v první řadě řídí věznici, zodpovídá za dodržování právních předpisů, které se týkají jejího provozu. Usměňuje činnost služebního zástupce a všechna oddělení i samostatné referáty věznice, přímo pod něj spadá vedoucí oddělení vězeňské stráže, vedoucí samostatných referátů prevence a stížností, personálního, vedoucí oddělení správního. Jeho přímý nadřízený je generální ředitel Vězeňské služby České republiky.
- *Služební zástupce ředitele vazební věznice* – má na starosti zastupování ředitele, pokud není přítomen. Spadá pod něj vedoucí oddělení výkonu vazby a trestu, oddělení logistiky, samostatného referátu informatiky, vedoucí lékař zdravotnického střediska, vedoucí ekonomického oddělení a zástupce hlavního kaplana.
- *Zástupce hlavního kaplana* – spadá přímo pod služebního zástupce ředitele vazební věznice. Provádí své duchovní aktivity jako jsou bohoslužby, individuální pastorační rozhovory, aktivity pro skupiny křesťansky zaměřené. Usměňuje působení církvi a duchovních, kteří dobrovolně docházejí do vazební věznice. V práci spolupracuje se zajišťováním kulturních a dalších společenských aktivit s vězněnými osobami.
- *Oddělení správní* – zodpovídá za plnění úkolů vazební věznice ve směru vězeňské i všeobecné administrativy, evidenci a statistiku vězněných osob. Dále zodpovídá za administrativu spojenou s přemísťováním odsouzených a obviněných. Zajišťuje důkladnou péči, aby v osobních spisech vězněných osob byly doklady stanovené interními předpisy, zákony a aby měly zákonem stanovené náležitosti. Vedoucí tohoto oddělení byl pověřen dle zákona č. 106/1999 Sb. jako kontaktní osoba pro styk s veřejností.

- *Samostatný referát prevence a stížností* – je pověřený policejní orgán, s působností vztahu k příslušníkům Vězeňské služby České republiky. Prošetřuje a odhaluje trestnou činnost občanských zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby České republiky, která nesouvisí s výkonem služby. Spolupracuje s Policií ČR, předává poznatky, které se týkají trestné činnosti obviněných a odsouzených v průběhu výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody. Prošetřují všechny stížnosti, jak od zaměstnanců, tak i od civilních a vězněných osob, které souvisí s činností Vězeňské služby České republiky.
- *Samostatný referát personální* – zodpovídá za příjem a výběr zaměstnanců Vězeňské služby České republiky a jejich uplatnění na určených funkcích organizace. Má v personální evidenci veškeré zaměstnance organizace, pracuje s kázeňskými a personálními rozhodnutími ředitele Vazební věznice Olomouc, spolupracuje na zvyšování kvalifikace zaměstnanců organizace, zajišťuje metodickou pomoc při řešení úkolů v personální oblasti práce všem zaměstnancům a oddělením.
- *Oddělení výkonu vazby a trestu* – je jednou z nejdůležitějších organizačních složek vazební věznice, koordinuje a realizuje dozorčí službu ve vytyčeném úseku vazební věznice, zajišťuje plnění práv a povinností obviněných např. příjem balíčků, návštěvy, nákupy věcí osobní potřeby, potravin, denního tisku, duchovní a sociální služby, výměny prádla, koupání. Celkově zabezpečuje, aby proti odsouzeným a obviněným byla prováděna jen takové omezující opatření, které jsou bezpodmínečně nutné pro zajištění účelu výkonu vazby a trestu, také pro zajištění bezpečnosti a ochraně života, zdraví osob, majetku věznice, realizuje dodržování Vnitřního řádu vazební věznice odsouzenými a obviněnými, veškerými dostupnými opatřeními a prostředky. Zajišťuje ochranu životů odsouzených a obviněných, v případě jejich pokusu sebevraždy nebo sebepoškození musí zabezpečit poskytnutí první pomoci, lékařské ošetření a také krizovou intervenci.
V rámci věznice, koordinuje protidrogovou prevenci, zajišťuje kooperaci realizace programů zacházení vězněných osob, v součinnosti vymezuje podmínky a způsob zacházení s obviněnými a odsouzenými takovým způsobem, aby byl negativní dopad izolace ve vězení zmírněn. Aby se zvýšila pravděpodobnost na řádný život

po navrácení do společnosti za vytvoření současného efektu motivace ke kladnému vystupování a komunikaci, když přijdou do kontaktu s jinými osobami. Oddělení v další řadě zajišťuje nástup do výkonu trestu odnětí svobody, týkající se všech skupin odsouzených a také výkon trestu odnětí svobody pro odsouzené, kteří byli zařazeni do věznice s dozorem. Do věznice s dozorem jsou zařazeni odsouzení, kteří jsou pracovníě zařazeni buď na nestřežená pracoviště mimo budovu vazební věznice nebo v úseku vězeňské režie.

- *Oddělení vězeňské stráže* – je rozděleno na eskortní službu, strážní službu, družstvo psovodů, referát automobilní dopravy, dále pak na místní jednotky justiční stráže a má postavení ozbrojeného bezpečnostního sboru. Základními úkoly jsou střežení, eskortování a předvádění osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody. Strážní služba vykonává nepřetržitý výkon služby, který zajišťuje celých 24 hodin se zabezpečením ostrahy objektu vazební věznice. Musí být zajištěn výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody.

Přes den zajišťuje předvádění (k zástupci hlavního kaplana Vězeňské služby České republiky, k orgánům činným v trestním řízení, na vycházky, na zdravotnické středisko, a další), vyjma případů, které zajišťují příslušníci dozorcí služby. Všechny druhy eskort provádí eskortní služba, jsou to např. eskorty k soudům, do ostatních věznic a také do zdravotnických zařízení. Veškeré přepravní úkoly pro vazební věznici zabezpečuje referát automobilní služby. Justiční stráž má na starosti zajištění pořádku a bezpečnosti ve všech budovách soudů, státních zastupitelství a také v jiných místech jejich činnosti. Příslušníci, kteří jsou zařazeni u vězeňské stráže dočasně zajišťují i jiné úkoly justiční stráže a naopak pokud dostanou souhlas od generálního ředitele Vězeňské služby České republiky.

- *Oddělení ekonomické* – zajišťuje úplné, pravdivé a průkazné sledování pohybu a stavu hospodářských prostředků, závazků, majetku a pohledávek ve vazební věznici. Vyplácí a zpracovává mzdové náležitosti občanských zaměstnanců, příslušníků a vězňů. Musí mít přehled, jak se pohybují peněžní prostředky vězňů na kontech úložek. V souladu s pokyny nadřízeného orgánu vytváří rozpočet, souběžně dodržuje stanovené závazné ukazatele a odpovídá za čerpání rozpočtových prostředků za celý rok. Má na starosti analýzu veškerého

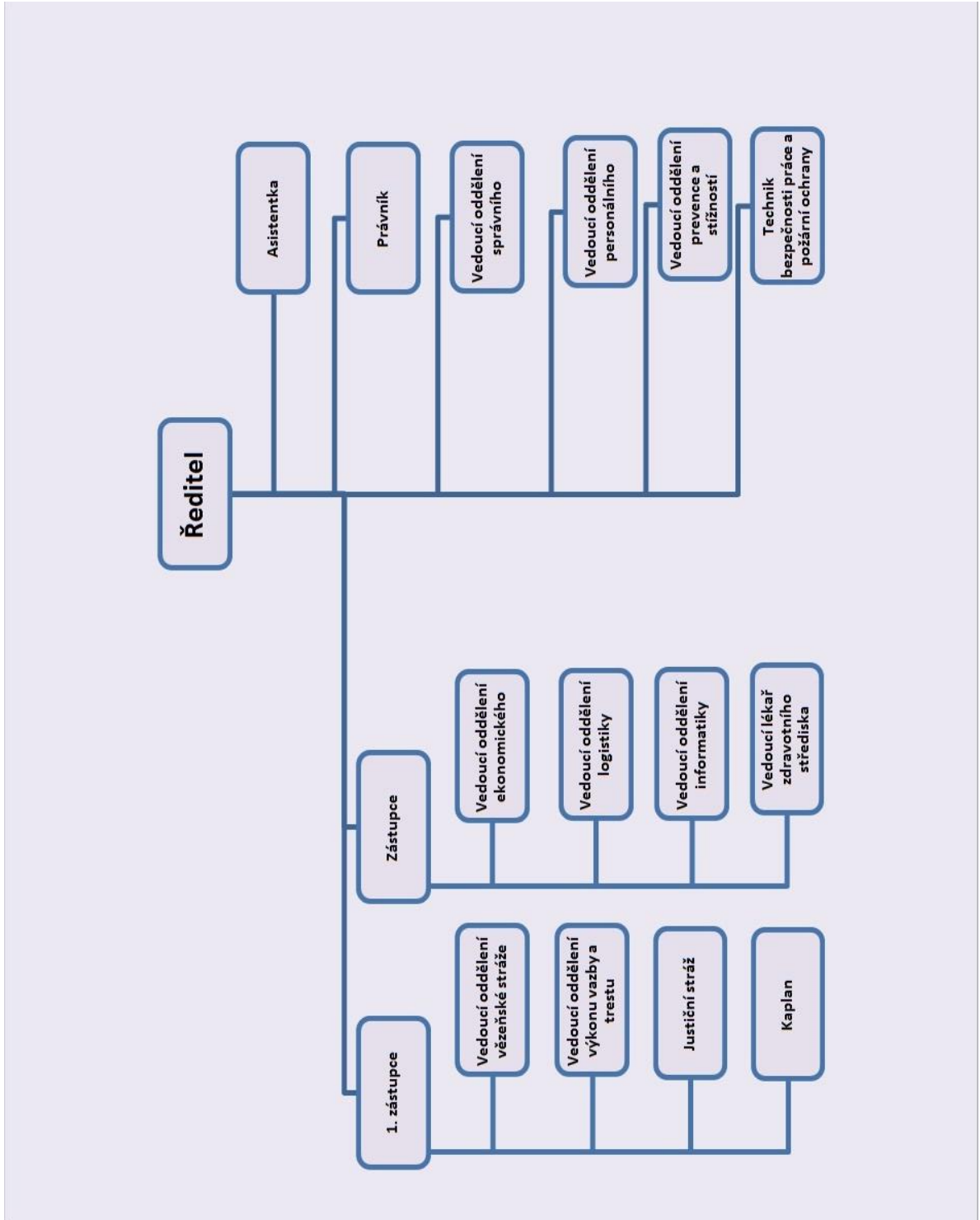
čerpání přidělených rozpočtových prostředků, a to především ostatních věcných výdajů a zároveň vyhodnocuje jejich účelnost, hospodárnost a efektivitu. Zajišťuje také naplňování stanovených příjmů v rozpočtovém roce.

- *Oddělení logistiky* – hospodaří s materiálem, výzbrojí, výstrojí a proviantem, provádí správu slaboproudých telekomunikačních a zabezpečovacích zařízení, spravuje a udržuje objekty, zajišťuje výběrová řízení, investice a zajišťuje další úkony související s touto činností. Pod oddělení logistiky patří také technik požární ochrany a bezpečnosti práce. Ten stanovuje požární strategii, zabezpečuje metodické vedení vedoucích zaměstnanců v oblasti bezpečnosti práce a požární ochrany, zajišťuje školení, informační servis pro zaměstnance a příslušníky Vazební věznice v souladu s platnými právními předpisy.
- *Samostatný referát informatiky* – zajišťuje komplexně správu celé počítačové sítě a funkčnost výpočetní techniky, zajišťuje správu software a nepřetržité připojení k WAN (resortní síť) Vězeňské služby České republiky. Spolupracuje s odborem informatiky Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky při řešení problematiky bezpečnosti s použitím informačních technologií v rámci Vězeňské služby České republiky.
- *Zdravotnické středisko* – zajišťuje a poskytuje diagnostickou, preventivní, posudkovou a léčebnou péči pro občanské zaměstnance a také příslušníky Vězeňské služby České republiky, dále pak pro osoby ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody. Zabezpečuje a poskytuje ambulantní primární zdravotnickou péči - praktického lékaře, internisty, dermatovenerologa, stomatologa, psychiatra, nutričního terapeuta a pneumologa. Ve smluvních zdravotnických zařízeních se provádí další specializované výkony. Pro zaměstnance Vězeňské služby České republiky organizuje léčebně preventivní rehabilitaci. Spolupracuje s Českou správou sociálního zabezpečení a se zdravotními pojišťovnami. Proškoluje zaměstnance v předlékařské první pomoci a provádí edukační činnost.
- *Tisková mluvčí* – zajišťuje poskytnutí informací sdělovacím prostředkům o aktuální i dlouhodobé činnosti vazební věznice, ve formě písemné i ústní. Zajišťuje

zpracování informací na webových stránkách věznice. Svými vyjádřeními prezentuje oficiální stanoviska a názory vedení věznice při dodržování zvláštních předpisů.

3.3 Organizační schéma Vazební věznice Olomouc

Příloha č. 1: Organizační schéma Vazební věznice Olomouc

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ROZHOVORY

Mým záměrem je formou rozhovorů se zaměstnanci vazební věznice přiblížit a popsat úkoly některých funkcí a problematik na daných úsecích. Respondentům jsou pokládány stejné otázky, na které se mohou libovolně vyjádřit. V rozhovorech jsou uvedeny určité názory a postoje, se kterými se nemusí ostatní ztotožňovat. Vybírala jsem spolupracovníky na různých funkcích, s různě slouhou praxí, se zkušenostmi ve svém okolí. Všem patří poděkování za výbornou spolupráci.

4.1 Dozorce

Jakými funkcemi jste prošel?

Za dobu co pracuji u Vězeňské služby jsem pracoval pouze jako dozorce, ale tuto práci vykonávám již několik let..

Jak se Vám Vaše práce líbí/nelíbí?

Práci mám celkem rád, zdá se mi zajímavá, ale také náročná, i když si mnozí lidé myslí, že to je jednoduchá práce s čímž nemohu souhlasit.

Jaký byl Váš pocit poprvé ve věznici?

Měl jsem dobrý pocit, vůbec mi to nějak nevadilo. Věznice je teď modernizována a rozhodně se tam lidé cítí lépe než před lety.

Kolik let pracujete v oboru?

Ve vazební věznici pracuji 7 let.

Jak vnímá Vaši práci rodina a Vaše okolí?

Z počátku má rodina nebyla moc nadšená a práci mi rozmlouvali, ale postupem času jim to přestalo vadit a nakonec byli i rádi. Okolí reaguje různě, někteří lidi mě za tuto práci odsuzují, pomlouvají mě, ale jiní mi fandí a ví, že je tato práce velmi náročná, hlavně na psychiku a ji někdo dělat musí. Když to shrnu, tak je většina těch, kteří vidí mou práci pozitivně.

Co obnáší Vaše služba?

Plním úkoly dozorčí služby při výkonu zákonem stanovených podmínek pro výkon vazby a trestu odnětí svobody.

Měnil byste něco?

Myslím, že je spousta věcí, které by se dali změnit a některé věci už se změnili k lepšímu, tak není potřeba do toho nějak zasahovat.

Máte nějaké špatné zkušenosti?

Špatných zkušeností pár mám, protože pracuji přímo s vězni, ale o tom bych nerad mluvil.

Podílíte se na programech zacházení?

Ano.

Jaké jsou vaše zkušenosti s výsledky programů zacházení?

Vesměs kladné.

4.2 Vedoucí oddělení výkonu vazby a trestu**Jakými funkcemi jste prošel?**

Strážný, Inspektor strážní služby operátor, Inspektor strážní služby, Vrchní inspektor strážní služby, zástupce vedoucího oddělení vězeňské a justiční stráže, vedoucí oddělení vězeňské a justiční stráže, vedoucí oddělení výkonu vazby a trestu.

Jak se Vám Vaše práce líbí/nelíbí?

Svou práci mám docela rád a v podstatě se mi líbí.

Jaký byl Váš pocit poprvé ve věznici?

Vzhledem k tomu, že jsem nastupoval jako zaměstnanec, tak docela dobré (nijak tísnivě to na mě nepůsobilo).

Kolik let pracujete v oboru?

Již 27 let.

Jak vnímá Vaši práci rodina a Vaše okolí?

Přes počáteční obavy vnímá rodina práci pozitivně a i mé okolí mi dává najevo, že někdo takovou práci dělat musí, a že je potřeba.

Co obnáší Vaše služba?

V prvé řadě nekonečnou administrativu, řešení každodenních problémů v chodu oddělení, pohovory s vězňenými osobami a řešení jejich požadavků, účast na poradách, komisích a operativních schůzkách, kontrolní činnost, studium nových předpisů a vytváření příkladných podkladů pro změnu souvisejících nařízení aj.

Měnil byste něco?

To co jsem mohl změnit a změnil, bych udělal znovu úplně stejně. Takže bych nic neměnil.

Máte nějaké špatné zkušenosti?

Snad jen z průběhu vyšetřování útěku odsouzeného eskortě od okresního soudu. V tu dobu jsem byl vedoucí oddělení vězeňské a justiční stráže a mé pokračování ve funkci bylo značně nejisté.

Podílíte se na programech zacházení?

Je to úkol především odborných zaměstnanců.

Jaké jsou vaše zkušenosti s výsledky programů zacházení?

Programy zacházení jsou užitečné a mají dobrý vliv na odsouzené.

4.3 Strážný

Jakými funkcemi jste prošel?

Dozorce II. Třídy oddělení výkonu vazby a trestu, vrchní asistent.

Jak se Vám Vaše práce líbí/nelíbí?

Dříve se mi práce více líbila, chodil jsem do práce rád. V současné době vzhledem k velké humanizaci se mi v práci líbí o něco méně.

Jaký byl Váš pocit poprvé ve věznici?

Pocit byl vesměs pozitivní, měl jsem velká očekávání a ty se časem postupně vytratily.

Kolik let pracujete v oboru?

Ve vazební věznici pracuji již delší dobu, patřím mezi ty déle sloužící.

Jak vnímá Vaši práci rodina a Vaše okolí?

Vnímá ji pozitivně. Okolí a rodina nemá k mé práci žádné výhrady a připomínky. Vnímají to jako poslání, pouze tu a tam se vyskytne nějaký jedinec, který nemá o této práci žádné představy a myslí si. Že chodíme pouze s pendrekem.

Co obnáší Vaše služba?

Služba je náročná, je to práce s lidmi, která obnáší někdy zajímavých a někdy náročných situací, které člověk musí zvládnout.

Měnil byste něco?

V práci bych určitě věci změnil, stále je co zlepšovat.

Máte nějaké špatné zkušenosti?

Za léta praxe mám několik špatných zkušeností, ale postupem času se v tomto zaměstnání stává člověk psychicky odolnější a dokáže na různé krizové situace reagovat.

Podílíte se na programech zacházení?

Ne, to mají na starost odborní zaměstnanci oddělení výkonu vazby a trestu.

Jaké jsou vaše zkušenosti s výsledky programů zacházení?

Nemám s tím zkušenosti.

4.4 Inspektor dozorčí služby

Jakými funkcemi jste prošel?

Dozorce, inspektor dozorčí služby.

Jak se Vám Vaše práce líbí/nelíbí?

Práce mě baví, ale nedá se asi říct, že je koníčkem, jak by se mohlo stát u jiných zaměstnání. Dá se říct, že ji beru i jako službu pro naši společnost. V neposlední řadě je zdrojem pravidelného měsíčního příjmu, což v dnešní době znamená hodně.

Jaký byl Váš pocit poprvé ve věznici?

Po první návštěvě jsem váhal, zda zůstat či nikoliv.

Kolik let pracujete v oboru?

Ve Vězeňské službě pracuji 22 let.

Jak vnímá Vaši práci rodina a Vaše okolí?

Rodina chápe, že tato práce je náročná a potřebná, naopak společnost ji vnímá v celku v negativním světle.

Co obnáší Vaše služba?

Mým hlavním úkolem je zabezpečit dodržování ZVV, ZVTOS, ŘVV, ŘVTOS a Vnitřního řádu Vazební věznice Olomouc pro obviněné a odsouzené. Kontrola a řízení výkonu služby dozorců oddělení výkonu vazby a trestu na všech dozorcích stanovištích.

Měnil byste něco?

V zásadě bych nic neměnil. Za vedení ředitele vazební věznice probíhá postupná rekonstrukce a modernizace věznice pro zlepšení podmínek pobytu vězněných osob, ale hlavně pro zlepšení pracovních podmínek nás zaměstnanců.

Máte nějaké špatné zkušenosti?

Problémy nastávají s těžce zvládnutelnými vězněnými osobami, kteří vyžadují individuální a specifický přístup jednání.

Podílíte se na programech zacházení?

Ano.

Jaké jsou vaše zkušenosti s výsledky programů zacházení?

Dobré.

4.5 Speciální pedagog

Jakými funkcemi jste prošla?

Personalista 5 let, speciální pedagog 3 roky.

Jak se Vám Vaše práce líbí/nelíbí?

Práce speciálního pedagoga je úžasná, naplňuje mě.

Jaký byl Váš pocit poprvé ve věznici?

Nevníkala jsem jej, byla jsem ráda, že budu mít po mateřské práci.

Kolik let pracujete ve věznici?

8 let.

Jak vnímá Vaši práci rodina a Vaše okolí?

Moji blízcí pracovali ve věznici dříve, rodina je zvyklá.

Co obnáší Vaše práce?

Speciální pedagog je odborný zaměstnanec oddělení výkonu vazby a trestu, který je garantem realizace programu zacházení, vnitřní diferenciací a realizace týdenních plánů programových aktivit. Provádí pedagogickou diagnostiku a zpracovává pedagogické posouzení v rámci komplexní zprávy a příslušný program zacházení a jeho aktualizace. Metodicky usměrňuje výkon práce vychovatelů. Spolupracuje v součinnosti se sociálním právníkem, se zákonným zástupcem mladistvého při řešení přípravy mladistvého na budoucí povolání. Podílí se na výběru odsouzených k zařazení do práce, vzdělávání a rekvalifikace. Odpovídá za odbornou úroveň zacházení s obviněnými, zabezpečuje mladistvému obviněnému, který má plnit povinnou školní docházku, její plnění. Je odborným garantem skladby knižního fondu. Provádí orientační pedagogické pohovory a poskytuje poradenskou pedagogickou pomoc, ve spolupráci s ostatními odbornými zaměstnanci zabezpečuje individuální pedagogickou péči o odsouzené, kteří jsou v krizových psychických stavech. Realizuje svěřenou kázeňskou pravomoc, podílí se na všech zákonných formách udělení pobytu odsouzených mimo věznici a na přezazování odsouzených do jiného typu věznice nebo jejich přemístění.

Měnila byste něco?

Ne.

Máte nějaké špatné zkušenosti?

Jedině s kolegy, jinak ne.

Podílíte se na programech zacházení?

Ano.

Jaké jsou vaše zkušenosti s výsledky programů zacházení?

Velice kladné, určitě to má smysl.

4.6 Vrchní dozorce

Jakými funkcemi jste prošla?

Strážná justiční stráž, vrchní dozorce na oddělení výkonu vazby a trestu.

Jak se Vám Vaše práce líbí/nelíbí?

Je náročná, ale líbí se mi.

Jaký byl Váš pocit poprvé ve věznici?

Stísněný, měla jsem pocit, že se ztratím.

Kolik let pracujete ve věznici?

4 roky.

Jak vnímá Vaši práci rodina a Vaše okolí?

Kladně, podporují mě. Okolí bývá překvapené, ale reakce jsou kladné.

Co obnáší Vaše služba?

Je psychicky náročná.

Měnila byste něco?

Ano.

Máte nějaké špatné zkušenosti?

Ano.

Podílíte se na programech zacházení?

Ano, v určitém rozsahu.

Jaké jsou vaše zkušenosti s výsledky programů zacházení?

Kladné.

4.7 Dílčí závěr

Provedla jsem rozhovory se zaměstnanci Vazební věznice Olomouc. Postupně jsem oslovila zaměstnance na různých funkcích (dozorce, vedoucí oddělení výkonu vazby a trestu, strážný, inspektor dozorčí služby, speciální pedagog a vrchní dozorce). Všichni dostali stejné otázky. Většina dotazovaných je s prací spokojena a vězeňské prostředí jim nedělá větší problémy. Na otázku, jak vnímá práci rodina a okolí byly reakce kladné a lidé byli celkem chápaví, jen se dotazovaní občas setkávají s nevědomostí okolí o vězeňské problematice.

Cílem rozhovorů bylo přiblížit složitost a náročnost výchovných procesů ve vězeňském prostředí, vykreslit vztah mezi odsouzenými a personálem. Bližší seznámení s úkoly dalších zaměstnanců vězeňské služby.

Specifika v programech zacházení jsou práce odborných pracovníků a jejich zkušenosti s odsouzenými, nastínění problematiky zacházení s odsouzenými a posuzování úspěšnosti programů. Má to vliv na společenské vztahy a vazby ve věznicích.

Program je pro odsouzené vyplněním času, většinou ho plní neboť musí, Venku si potom někteří více váží práce a svobody. V občanském životě mohou uplatnit vědomosti a dovednosti získané prostřednictvím programů zacházení. U některých se však mívá účinkem. Odsouzený upřednostňuje klid, programy vnímají jako nutnost, která se musí splnit, aby měli od personálu klid.

ZÁVĚR

Tato práce je kouskem mozaiky z problematiky vězeňství, o kterém bylo již mnoho napsáno. Téma práce je mi profesně i lidsky velmi blízké. Vazebních věznic je ČR mnoho, ale vazební věznice v Olomouci je zvláštní tím, že jako jedna z mála se nachází v historickém centru Olomouce přesto, že je impozantní, budí respekt a dýchá z ní historie, splývá naprosto s historickou částí města.

V této práci jsem se zaměřila na postupný vývoj vězeňství tohoto regionu, postavení Justičního paláce a první zmínku nové věznice, tak jak ji známe v dnešní podobě. Práce je zaměřena především na současné fungování věznice.

Vazební věznice je z mého pohledu zvláštní společenství lidí, na jedné straně odsouzení, na druhé vězeňská služba – zaměstnanci. Obě skupiny jsou naprosto odlišné ať postavením ve společnosti, způsobem života, morálkou, vlastnostmi. Přesto spolu tráví dny, měsíce, roky. Aby celý systém dobře fungoval je důležitá souhra, aby se všichni na sebe mohli spolehnout, důležité jsou i dobré mezilidské vztahy mnohem víc, jak v jiném zaměstnání.

Každý zaměstnanec plní jiné úkoly a každý vnímá práci jinak, proto někdy dochází ke komplikacím. Práce ve vězeňství je velmi náročná a to hlavně po stránce duševní. Kdo v tomto oboru pracuje déle, odrazí se to na psychice a chování jedince. Se stoupajícím věkem není snadné si udržet dobré zdraví a fyzickou kondici a to některé zaměstnance deprimuje. Práce s odsouzenými v dnešní době není jednoduchá. Neustále se domáhají svých práv, na něco i stěžují, naskytuje se i možnost fyzického útoku z jejich strany, slovní útoky, urážky.

Vězeňství je pod drobnohledem veřejnosti, kontrolních orgánů a v neposlední řadě médií, která se honí za senzací. Když se stane nějaká událost, jsou informace obyčejně zkreslené.

Většina lidí v civilním světě neví jaké je to za mřížemi. Zajímavý je pohled na vazební věznici ze strany těch, kteří zde nepracují, ale měli možnost se s tímto prostředím seznámit formou exkurze. Z jejich pohledu se vězni mají velmi dobře. Po zhlédnutí prostor tělocvičny, knihovny, studijní a kulturní místnosti, možnosti nákupu se mají lépe než někteří v civilu. Z druhé strany na ně prostředí působilo velmi depresivně, stísněně a pocítili úlevu až venku.

Závěrem lze shrnout, že vězeňství a život ve vězení je poslední místo celospolečensky respektované. Zájem budí pouze událost, při které se něco zajímavého stane (vzpouora, útěk...).

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. HÁLA, J., Úvod do teorie a praxe vězeňství, České Budějovice: Jihočeská universita, 2005.ISBN 80-86708-05-5.
2. MEZNÍK, J., a kol., Základy do penologie, Brno: PFMU, 1995.ISBN 80-210-1248-X.
3. RADVAN, E.; VAVŘÍK, M., Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách, Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2009.
4. UHLÍK, J., Historie věznění a vězeňství v Čechách. Praha: Vazební věznice Praha Pankrác, 2006.
5. HANUŠ, B., Primární základy penologie. 1. vyd. Praha: Vysoká škola Jana Amose Komenského s.r.o. 2005.95 s. ISBN 80-86723-14-3.
6. PhDr. MAŘÁDEK, V. Vězeňství. 1. vyd. Šenov: Tiskárna Harok, 2005, 203 s. ISBN 80-7368-002-5.
7. Doc. Ing. ŘEHOŘ, S. CSc. Metodické pokyny pro vypracování bakalářské práce. Brno: BonnyPress, 2006, 45 s.
8. Slovník spisovné češtiny pro školy a veřejnost, Praha: Academia, 1978.
9. PETRÁSKOVÁ, V., KRAUS, J. Akademický slovník cizích slov: (A-Ž). 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2004. 714 s. ISBN 80-7179-802-9.
10. VACEK, E. Historická penologie. 2003 – 2009.
11. NEDOROST, L. Vězeňství a správa vězeňství VSČR. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně – Právnická fakulta, 1995, 184 s. ISBN 80-210-1114-9.
12. ARMSTRONG, M. Personální management, Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-614-5.

INTERNÍ MATERIÁLY A PRÁVNÍ NORMY

13. Zákon č. 555/1992 Sb. O vězeňské službě a justiční strážci, ve znění pozdějších předpisů
14. Zákon č. 141/1961 Sb., Trestní řád, ve znění pozdějších předpisů
15. Zákon č. 293/1993 Sb. O výkonu vazby
16. Zákon č. 169/1999 Sb. O výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů
17. Časopis Historická penologie
18. Časopis České věznice
19. Časopis České vězeňství

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

20. <http://www.vscr.cz/>
21. <http://portal.justice.cz/>
22. <http://ceskenoviny.cz/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Do roku 1954 - pplk. Josef Vondrák

Obrázek č. 2: 1954 – 1977 - pplk. František Janečka

Obrázek č. 3: 1977 – 1990 – pplk. Pavel Kanda

Obrázek č. 4: 1990 – 2002 – plk. Josef Šišma

Obrázek č. 5: 2002 – 2005 – plk. PhDr. Zdeněk Kreuzzieger

Obrázek č. 6: 2005 - plk. Mgr. Jiří Ruprecht

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Organizační schéma Vazební věznice Olomouc

Příloha č. 2: Historické fotografie Vazební věznice Olomouc

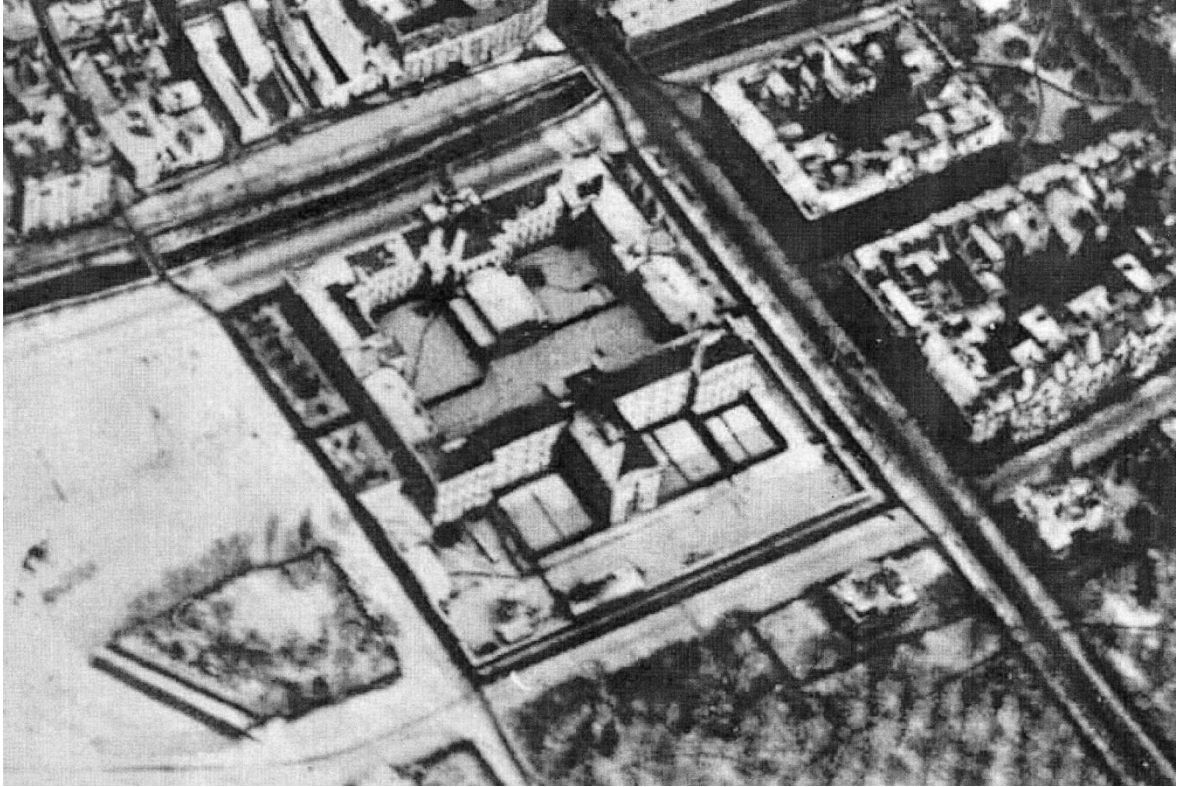
Příloha č. 3: Současné fotografie Vazební věznice Olomouc

Příloha č. 2: Historické fotografie Vazební věznice Olomouc

Příloha č. 3: Současné fotografie Vazební věznice Olomouc

